

EUSO: En tävling under utveckling (årsrapport 2016-2017)

Man brukar ibland säga att "framgång föder framgång". Även om det kanske inte alltid är sant, går det inte att bortse från att det verkar vara en mycket bra beskrivning över de svenska EUSO-insatserna under de senaste åren. Arbetet med EUSO under läsåret 2016-2017 kröntes nämligen med att ytterligare en silvermedalj bärgades under den europeiska finalen i Köpenhamn. Det var tredje året i rad!

Årets tävling påbörjades som vanligt under hösten 2016 av förberedelser för uttagningstävlingen i november. Den stora ändringen inför denna uttagningstävling var introduktionen av en svarsblankett. Samtliga frågor behövde då anpassas till att bli flervalfrågor eller frågor med mycket korta svar. Anledningen till att svarsblanketten introducerades var att kraftigt reducera den tid det tar att rätta uttagningstävlingen. Förhoppningen är att detta i sin tur inte bara kommer att leda till att fler skolor kommer att delta, utan att skolor som väl deltagit en gång kommer att fortsätta delta år efter år. Utvärderingen av uttagningstävlingen visade tydligt att flertalet lärare uppskattade denna förändring, vilket betyder att vi planerar att behålla samma format framöver.

Antalet deltagande skolor ligger stabilt kvar på ca 100 stycken och ca 2500 elever (av potentiellt ca 10 000) brukar genomföra uttagningstävlingen. Ett av den svenska EUSO-organisationens mål är att öka antalet deltagande skolor och elever, vilket har visat sig bli en allt svårare utmaning. Vi tror att det beror på en blandning av framför allt följande faktorer:

- Alltför många skolor centraliserar mejlkommunikationen, vilket gör det svårare att nå fram till rätt lärare (lärare inom kemi, biologi och fysik).
- När lärare byter jobb blir deras gamla mejladresser i våra gamla anmälningslistor inaktuella. Detta leder till att det dels blir svårt att få tag på dem på deras nya arbetsplatser, dels blir det svårare att hitta någon annan på den gamla skolan som kan åta sig uppdraget.
- Arbetsbelastningen för lärare är hög, vilket medför att man ogärna vill åta sig ytterligare, tidskrävande aktiviteter.
- Ett aktivt motstånd mot tävlingar finns bland vissa lärare, så länge det inte handlar om sport...

Det finns lösa planer på hur vi ska kunna nå fler skolor och lärare, men det återstår att se om det går att lösa. Däremot har vi till vår stora glädje under de senaste åren märkt av en tydligt ökad kvalitet på de deltagande ungdomarna under Sverigefinalen och den europeiska finalen. Detta leder oss att tro att vi i större grad tycks nå ut till de lärare som har riktigt duktiga elever och därmed kunna erbjuda dessa elever den typ av utmaning som de enligt paragraf 3 i kapitel 3 i Skollagen har rätt till: "Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål." och "Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling."

Uttagningstävlingen är EUSO Sveriges fönster mot omvärlden (i form av skolor och lärare) och vår stora möjlighet att marknadsföra vår tävling, och därför kommer vi fortsätta att utveckla framför allt denna del av vår tävling.

Sverigefinalen har sedan några år funnit sin form och är nu en två dagar lång begivenhet under den sista helgen i januari. En dag ägnas åt sociala aktiviteter, då de tävlande får lära känna varandra och den andra dagen ägnas åt tävlingsmomenten, som genomförs på och utförs i samarbete med Vetenskapens Hus i Stockholm. Utvärderingar av de 24 finalisternas intryck av Sverigefinalen har tydligt visat att de uppskattar den. Flera vittnar om att det är det roligaste de varit med om, att de får träffa andra ungdomar som är lika intresserade av naturvetenskap som de själva är osv. Målet med utökningen av Sverigefinalen var att öka dess status, att få samtliga 24 deltagare att känna att de

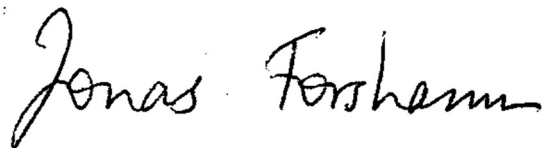
allihop är vinnare, oavsett vilka sex ungdomar som sedan väljs ut att representera Sverige i den europeiska finalen. Utvärderingarna bekräftar att detta mål också uppfylls.

Även träningsveckan i mitten av mars har funnit sin form. Sedan tre år tillbaka ges den i Göteborg i samarbete med ett antal kompetenta medarbetare från olika institutioner på GU och Chalmers. Under tre dagar gnuggas de sex ungdomarna i framför allt olika praktiska tekniker och metoder som är viktiga att kunna inför den europeiska finalen. Veckan avslutas sedan med en träningstävling då de i lag om tre och tre får jobba med en faktisk EUSO-finalsuppgift (från EUSO 2010 som hölls i Göteborg) under samma premisser som sedan kommer att vara under tävlingen. Utvärderingar av träningslägren har också visat på att ungdomarna inte bara visat stor entusiasm för att lära sig, utan att de också lär sig väldigt mycket under dessa dagar.

Den europeiska finalen har i princip samma upplägg, även om det är ett nytt arrangörsländ varje år. Den pågår under en veckas tid i april eller maj och då varvas tävlingsmoment med olika sociala aktiviteter. Det är fullteknade dagar då ungdomarna både får visa vad de går för, men också får lära känna andra naturvetenskapligt intresserade ungdomar från 25 olika länder i Europa. Det är mycket givande att se hur ungdomarna umgås över landsgränserna och lär känna likasinnade från olika delar av Europa. I år arrangerades EUSO i Köpenhamn och för tredje året i rad lyckades ett av de svenska lagen få en silvermedalj. Dessa framgångar tar vi som intäkt för att de senaste årens utveckling av både uttagningstävling, Sverigefinal och träningsläger har varit i rätt riktning.

Man säger, som sagt, att "framgång föder framgång". Jag är övertygad om att utvecklingen av EUSO Sveriges arbete med uttagningstävling, Sverigefinal och träningsläger under de senaste åren är nyckeln till de framgångar vi sett i resultaten på den europeiska finalen. Men jag är också övertygad om att deltagande skolor och dess lärare och elever har vunnit mycket på detta.

Det viktigaste för EUSO Sverige är nämligen inte att våra finalister gör så bra ifrån sig som möjligt. Eftersom vi brinner för naturvetenskap, vill vi att så många ungdomar som möjligt ska få möjlighet att utveckla sitt intresse för de ämnena. Därför är det viktigt att alla deltagande lärare och elever känner att det är roligt att vara med. Även om uttagningstävlingen kan vara riktigt svår vill vi att den ska sporra elever att utvecklas och bidra till att lärare kan bli inspirerade att utveckla sin undervisning, framför allt de laborativa inslagen. Utvecklingen av vår tävling ska fortsätta att gå framåt, vi vill nå fler lärare och elever och vi vill få fler ungdomar att upptäcka hur roligt det är med naturvetenskap. Och om vår tävling – och de ansträngningar och det arbete vi lägger ner – leder till att intresset för naturvetenskapliga ämnen ökar, då är vi på rätt väg.

Jonas Forshamn
Landskoordinator, EUSO Sverige
www.euso.se